

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

СИРЦЕВА Світлана,
канд. екон. наук, доцент,
доцент кафедри обліку і оподаткування
ЯНКОВСЬКА Тетяна,
здобувач вищої освіти,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна

***Анотація:** розглянуто особливості проведення інвентаризації на підприємствах в умовах воєнного стану, зокрема законодавчо-нормативне забезпечення проведення інвентаризації, випадки неможливості її проведення, умови за яких є можливість проведення.*

***Ключові слова:** інвентаризація, бухгалтерський облік, інвентаризаційна комісія, воєнний стан*

У сучасних умовах господарювання одним із основних запорук ефективного функціонування будь-якого підприємства, у тому числі сільськогосподарського, є отримання повної, правдивої, неупередженої та всебічної інформації про його фінансово-економічний стан та результати діяльності. Головними методичними інструментами інформаційного забезпечення діяльності будь-якого суб'єкта господарювання є облік, обробка, аналіз та синтез інформації. Відповідно й основним джерелом інформації виступають саме дані бухгалтерського обліку.

Проте, навіть при самому ретельному веденні обліку, можливе формування невідповідності даних обліку фактичній наявності активів та зобов'язань, що являється передумовою викривлення показників фінансової звітності.

Саме інвентаризація дозволяє з'ясувати розходження між даними бухгалтерського обліку та реальною наявністю, станом і оцінкою активів, власного капіталу та зобов'язань підприємства, перевірити повноту документального оформлення і відображення в обліку господарських операцій, підтвердити достовірність показників фінансової звітності підприємства. Результати інвентаризації є основою для подальшого виправлення, уточнення та коригування облікових даних. Крім того, інвентаризація є дієвою формою контролю за роботою матеріально відповідальних осіб, ефективним засобом підвищення внутрішньої дисципліни на підприємстві [1].

В умовах воєнного стану та його наслідків (руйнування та знищення активів, неможливість отримати доступ до них при проведенні інвентаризації) процедуру проведення інвентаризації врегулює п. 8 розділу I Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань № 879 [2], за яким:

- інвентаризація проводиться лише за можливості безпечного та безперешкодного доступу до активів, первинних документів та реєстрів бухгалтерського обліку;

- якщо встановлено факти викрадання (розкрадання), нестачі, знищення (псування) майна, то керівники можуть прийняти рішення про проведення інвентаризації такого майна окремо на день встановлення таких фактів;

- після того, як перешкоди доступу до активів, первинних документів і реєстрів бухгалтерського обліку зникнуть, інвентаризацію таких активів слід провести на 01 число місяця, який є наступним. Однак цієї дати можна й не чекати й провести інвентаризацію на день встановлення факту знищення майна (див. попередню умову). Результати такої інвентаризації необхідно відобразити у бухгалтерському обліку відповідного звітного періоду.

Такі правила стосуються всіх підприємств, які з дати початку тимчасової окупації мали своє місцезнаходження зокрема на таких територіях:

- на території АР Крим, м. Севастополя;
- на тимчасово окупованій території Донецької та Луганської областей;
- у районах проведення бойових дій у період дії воєнного стану.

Керівникам таких підприємств потрібно видати наказ про перенесення строку проведення щорічної інвентаризації до моменту, коли з'явиться така можливість, із зазначенням причини (проведення в регіоні бойових дій) і посиланням на відповідний наказ Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України.

У балансі показати такі активи за наявними даними бухгалтерського обліку. Навіть якщо відомо про пошкодження таких активів без інвентаризації та акту огляду таких активів списувати їх з балансу не можна. Одночасно підприємству необхідно оцінити негативний вплив змін в економічному й правовому середовищі

та визнати суми втрат від зменшення корисності щодо зазначених об'єктів за правилами П(С)БО 28 «Зменшення корисності активів». У примітках до фінансової звітності розкрити дану ситуацію, а саме причини неможливості проведення інвентаризації, вартість таких активів. Можливо, також їхній перелік та певну інформацію щодо їхньої цілості, якщо такі дані існують у примітках до фінансової звітності розкрити дану ситуацію, а саме причини неможливості проведення інвентаризації, вартість таких активів. Можливо, також їхній перелік та певну інформацію щодо їхньої цілості, якщо такі дані існують [3].

Проте у випадках, коли інвентаризую можна проводити, але відсутні голова інвентаризаційної або члени комісії (наприклад, виїхали в найбільш безпечне місце та працюють дистанційно, виконують свої обов'язки) в такому випадку Директорові необхідно видати наказ про внесення змін до наказу про призначення інвентаризаційної комісії, призначивши іншого голову цієї комісії. А потім уже оновлений склад комісії розпочне проведення інвентаризації.

Результати такої інвентаризації бухгалтер відображає в обліку на підставі протоколу інвентаризаційної комісії, в якому мають бути пропозиції щодо подальшого списання необоротних активів, запасів або ж їхнього можливого використання. Серед можливих варіантів:

- відновити шляхом поточного або капітального ремонту;
- відновити шляхом реконструкції;
- провести консервацію об'єкта;
- ліквідувати шляхом демонтажу;
- списати з балансу як знищений [3].

Такий протокол впродовж 5 днів затверджується керівником.

Таким чином, в умовах воєнного стану проведення інвентаризації може бути лише тоді, коли підприємство має безпечний та безперешкодний доступ до активів, первинних документів і реєстрів бухгалтерського обліку, в яких відображені зобов'язання та власний капітал. Також передбачено можливість проводити інвентаризацію окремо визначеного майна. Якщо є факт викрадення (розкрадання), нестачі, знищення (псування) майна, керівник установи може прийняти рішення

про проведення інвентаризації виключно цього майна на день встановлення таких фактів.

Література:

1. Дем'яненко М.Я. Чудовець В.В. Інвентаризація в системі бухгалтерського обліку: монографія. К.: ННЦ «Інститут аграрної економіки, 2008, 286 с.

2. Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань : наказ Міністерства фінансів України від 02 вересня 2014 р. №879 / Міністерство фінансів України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text> (дата звернення: 29.10.2022).

3. Онищенко В. Як організувати та провести річну інвентаризацію в 2022 році. URL : <https://buhplatforma.com.ua/article/7425-rchna-nventarizatsya-2019> дата звернення: 29.10.2022).

ВПЛИВ ГАЛУЗЕВИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ НА БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

ЛУГОВА Ольга,
*канд. екон. наук, старший викладач
кафедри обліку і оподаткування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна*

БРИНДЗЯ Валерія,
*здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна*

Анотація: Розкрито відмінні риси сільськогосподарської діяльності та їх вплив на порядок організації та особливості ведення бухгалтерського обліку. Розглянуто стандарти, які визначають порядок галузевого обліку сільськогосподарських підприємств.

Ключові слова: сільськогосподарська діяльність, біологічні активи, біологічна трансформація, біологічні особливості.

Діяльність людини у сфері сільського господарства суттєво відрізняється від її діяльності в інших сферах. Якщо у промисловості та будівництві все відбувається за участю людини, то у сільському господарстві біологічні процеси в житті тварин